

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
“ОЧИРДАГИНАС”ХХК ЗАХИРАЛ:

Х.ТЭМҮҮЖИН

**“ОЧИРДАГИНАС” ХХК-ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026
ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5062519

ХЯНАСАН:

ХБОВЗГ МЭРГЭЖИЛТЭН:

ОЧИРДАГИНАС ХХК-ИЙН

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН :

Н.ОНОН

ГАРЧИГ

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1. ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ.....	3
ХОЁР. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ.....	5
ГУРАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	6
3.1. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛТ	6
3.2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	8
3.2.1. БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	8
3.2.2. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	10
3.2.3. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	10
3.2.4. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	11
3.2.5. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	13
3.2.6. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 14	
3.2.7. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	15
3.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	16

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. БОМТ-ний зардлын задаргаа.....	6
Хүснэгт 2. Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний нийт зардал	6
Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	8
Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	9
Хүснэгт 5 Нөхөн сэргээлт, орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө.....	10
Хүснэгт 6 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	11
Хүснэгт 7. Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө.....	12
Хүснэгт 8 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	13
Хүснэгт 9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	14
Хүснэгт 10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө.....	15
Хүснэгт 11. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	16

ТОВЧИЛСОН ҮГ

БОАЖС	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд
БОМТ	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө
БОХТ	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө
БОЯБ	Биологийн олон янз байдал
ОХШХ	Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг 11-р хороо, Майхан уул, Налайх явах зам дагуу өөрийн компанийн байранд үйл ажиллагаа явуулж байна.

“Очирдагинас” компанийн Хиам, махан бүтээгдэхүүний “Экспортын үйлдвэр” нь өдөрт 15-20 тн 60 гаруй нэр төрлийн чанамал, хагас утлагат, давхар утлагат хиам, элэгний нухаш, зайдас, утсан махан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх хүчин чадалтай, жилд 400 тн малын гэдэс дотор боловсруулах хүчин чадал бүхий үйлдвэр юм. “Нөөшилсөн бүтээгдэхүүний үйлдвэр” нь эхний ээлжид сард 100 тн консерв, 20-30 тн бусад нөөшилсөн бүтээгдэхүүн, 20 тн хатаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх хүчин чадалтай.

“Анхан шатны мах боловсруулах үйлдвэр” нь өдөрт 20тн гулууз мах шулж ангилан үйлдвэрийн болон хүнсний хэрэглээнд зориулсан мах үйлдвэрлэх хүчин чадалтай үйлдвэр байна. Нийт түүхий эд, бэлэн болсон бүтээгдэхүүнээ чанар стандартын дагуу хадгалах 800 тн-ын багтаамжтай хөргөлтийн зоорь, агуулахтай. Нийт 126 мэргэшсэн ажилтантай ажиллаж байна.

Хиам, мах боловсруулах үйлдвэр нь Олон улсын стандарт, орчин үеийн хиам, махан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн технологийн урсгалын дагуу үйлдвэрлэлийн дамжлага хооронд урсгал давхцахгүй байхаар зохион байгуулалтыг хийж гүйцэтгэснээрээ онцлог юм. Энэхүү үйлдвэрлэлийн процессын үед түүхий эд материал, ажилтан нэг орсон хаалгаар буцаж гарахгүйгээр дараагийн дамжлага руу шилжин явах ба түүхий эд материалыг хүлээж авах хадгалахаас эхлээд бэлэн бүтээгдэхүүн болж үйлдвэрээс гарах хүртэл ISO 22000, HACCP, GMP стандартуудын маш өндөр хяналтын доор үйлдвэрлэлийн процесс явагддаг.

“Очирдагинас”ХХК нь бүтээгдэхүүнээ түүхий эд байхаас нь хэрэглэгчийн гар дээр очих эцсийн бүтээгдэхүүн болох хүртэл бүх үе шат дамжлагыг ISO 22000 олон улсын стандартын дагуу явуулж, эрүүл аюулгүй, цэвэр байдлыг хангасан орчинд, хамгийн сүүлийн үеийн дэвшилтэт техник, технологи ашиглан баталгаатай чанартай бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэн гаргадаг.

Үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн олон улсын стандартууд:

Экспортын үйлдвэрийн төслийн ажлын хүрээнд 2017 онд олон улсын нэр хүндтэй “Хүнсний аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо” ISO 22000:2005 стандарт болон HACCP стандартуудыг нэвтрүүлж амжилттай баталгаажуулалт хийсэн.

2020 онд ISO 22000 стандартын шинэчилсэн хувилбар болох ISO 22000:2018 стандартыг Монголд анх удаа “Экспортын үйлдвэр” дээрээ амжилттай нэвтрүүлсэн. Стандартуудын баталгаажуулалтыг дэлхийд нэр хүндтэй Британийн стандартын BSI байгууллагаар баталгаажуулалт хийлгэсэн байна.

1.1. ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

“Очирдагинас”ХХК–ийн хиам, мах боловсруулах үйлдвэр нь дотоод лабораторитой. Үйлдвэрлэлийг эхний дамжлагаас эцсийн дамжлага хүртэл тасралтгүй үйл ажиллагаагаар хянаж ажилладаг. Тус лаборатори нь үйлдвэрийн гол түүхий эд болох мах махан бүтээгдэхүүн, үндсэн бүтээгдэхүүнүүддээ тогтмол шинжилгээ хийж,

технологийн хяналтыг зохих журмын дагуу тавьж ажилласнаар шаардлага хангасан түүхий эдээр чанартай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, үйлдвэрлэлийг үр ашигтай ажиллуулах үндэс болдог.

Хиам, мах боловсруулах үйлдвэрийн лаборатори нь дараах үндсэн үүрэгтэй.
Үүнд:

- Үйлдвэрт орж байгаа үндсэн болон туслах түүхий эдийн шинжилгээг зохих стандартын дагуу хийж, тэдгээрт нян судлалын шинжилгээ, химийн шинжилгээг хийх,
- Бэлэн бүтээгдэхүүний шинжилгээг тогтмол хийх, зохих стандартын шаардлагыг хангаж байгаа эсэхэд хяналт тавих,
- Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн ариун байдал, ажлын байрны цэвэр байдалд хяналт тавих зэрэг юм.

Лаборатори нь:

Үндэсний итгэмжлэлийн төвийн даргын 2022 оны 12 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/163 дугаар тушаалаар итгэмжлэгдсэн ISO/IEC 17025:2017 (MNS ISO/IEC 17025:2018) стандарт шаардлагыг хангасан.

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ

Тус төслийн бүх үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийг жагсаах арга, давхцуулан зураглах арга зэргийг ашигласан бөгөөд давхцуулан зураглах аргийг математик загварын аргатай хам байдлаар ашиглан шууд болон шууд бус нөлөөлөлд өртөх байгалийн хам бүрдлийг тодорхойлов.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх гол нөлөөллүүдийн хувьд шууд байдлаар сөргөөр нөлөөлөх 7, шууд байдлаар эерэг нөлөөлөх 10 нөлөөлөл байна. Нөлөөллийн хугацааны хувьд 62,5% нь урт хугацааны, 37,5% нь богино хугацааны, буцаж нөлөөлөх эерэг нөлөөллүүд 100%-ийг тус тус эзэлж байна. Буцалтгүй сөрөг нөлөө 8тус тус эзэлж байна.

Төсөл хэрэгжих явцад шингэн хаягдал гарах, усны нөөц ашиглах нь дунд зэргийн эрчимтэй сөрөг нөлөөлөл, хатуу болон хортой аюултай химийн бодисын хаягдал үүсэх, дуу чимээ, доргио чичиргээ үүсэх, агаарт үнэр, хортой хийн хаягдал үүсэх, хөрс элэгдэх эвдрэх, ургамал амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл нь сул эрчимтэй сөрөг нөлөөллүүд байна. Хүчтэй эерэг нөлөөллүүд нь байгаль орчны хувьд сэргээгдэх эрчим хүч ашиглах, бохир ус цэвэршүүлэх болон усны хэмнэлт байна.

Орон нутгийн төсвийн орлого нэмэгдэх, хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл өсөх нь дунд зэргийн эрчимтэй эерэг, шинээр ажлын байр бий болгох, ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох нь сул эрчимтэй эерэг нийгэм эдийн засгийн хувьд бүтээгдэхүүн экспортлох, олон улсад улс орны нэр хүндийг өргөх, нөлөөллүүд орж байна.

ГУРАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

3.1. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛТ

Тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь "Очирдагинас"ХХК-ийн хيام, мах боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаанд байгаль орчны нийцлийг хангуулах гол зорилготой. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэнэ.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Монгол Улсын Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга, БОАЖСайдын 2014 оны 04 дүгээр сарын 10-ны өдрийн А/117 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралт болон БОАЖСайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 дугаар тушаалын хавсралтын дагуу холбогдох дүрэм журмын шаардлагад нийцүүлж боловсруулав. БОННУ-д тусгасан 2026 оны зардал болох 20210мян.төг зардлыг төлөвлөн оруулж өгсөн бөгөөд 50% болох 10105мян.төг тушаасан болно. 8905 мян.төг, 1200мян.төг тус тус байршуулсан.

2025 онд БОМТ баталгаажуулж чадаагүй. Цаг хугацааны хувьд хоцорсон улмаар нийслэлийн байгаль орчны газрын улсын байцаагчийн шийдвэрээр 500мян.төг торгуульсан болно. Шийтгэлийн хуудас болон торгуулиа төлсөн баримыг хавсралтаар илгээсэн болно.

Хүснэгт 1. БОМТ-ний зардлын задаргаа

№	Ажлын нэр	Зардал (мян.төг)
1	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний зардал	17850
2	Байгаль орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	2 360.0
3	БОМТ-ний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчид тайлагнах	-
4	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал	20210

3.2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө нь байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах талаар авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө бөгөөд уг төлөвлөгөөнд нүүрс ачилт, буулгалтын талбайн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардал, дагаж мөрдөх дүрэм журам, стандартуудыг нэгтгэн үзүүлсэн.

Хүснэгт 2. Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний нийт зардал

№	Ажлын нэр	Зардал (мян.төг)
1	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	2400
2	Ногоон байгууламж байгуулах, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	10 000.0
3	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4	Түүх соёлын дурсгалыг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ,
МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

5	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	300.0
6	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	4 850.0
7	Удирдлага, зохион байгуулалтын чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал	300.0
8	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний нийт зардал	17850

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

3.2.1. БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал /төгрөг/	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөлөл	Бүтээгдэхүүн түгээлтийн тээврийн хэрэгслүүдийг үзлэг оношилгоонд хамруулж байх	Тогтоосон маршрутын дагуу түр зам хэрэглэх, тэмдэг тэмдэглэгээ	1000			Жил бүр	MNS 4597:2003 Замын тэмдэг. Техникийн ерөнхий шаардлага
	Түгээлтийн машинуудын янданд шүүлтүүр тавих /twcat002,twcat0061 маркийн шүүлтүүр/	-	1000				Дизель хөдөлгүүртэй автомашин-Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS 5014:2009
	Төслийн үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас үүсэх ажлын байрны агаар орчны стандартыг сайтар баримталж байх	Үйлдвэр дотор	400				Агаарын тухай” болон MNS 6063:2010 “Агаарын чанар, хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ”
	Талбайн орчмыг байнга чийгтэй байлгах, усалгаатай технологи нэвтрүүлэх боломжтой, хуримтлал үүсгэхгүй байх, тогтмол хуваарийн дагуу зайлуулах	Төслийн талбайн бохирдлын эх үүсвэр өндөр хэсгүүдэд	-	-	-	2026	

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал /төгрөг/	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Шатах, тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж, ахуйн хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Хөрсний бохирдлоос хамгаалах зорилгоор бүх ажилчдад техникийн болон ахуйн хэрэглээний аюултай материал (химийн бодис, шатамхай хий, шатах, тослох материал)-тай харьцах асуудлаар цогц сургалт, зааварчилгаа явуулах	Талбайн хэмжээнд	Үйл ажиллагааны зардал	12	Үйл ажиллагааны зардал	Сар бүр	MNS 5850:2019
2	Ахуйн хог хаягдал ил задгай тархах, орчин бохирдуулах	Хатуу хог хаягдлыг цуглуулж, зохих журмын дагуу зайлуулж байх	Ахуйн хог хаягдал	Хог хаягдлын менежмент	-	Хог хаягдлын менежмент	Жилд 1 удаа	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.1, 10.2.2
3	Дулааны улиралд ахуйн хог хаягдал ялзарч муудах, орчинд таагүй үнэр тархах	Зориулалтын хог хаях цэгээс бусад газар хог хаягдал хаяхгүй байх, хог хаягдлыг ангилан ялгах арга хэмжээг хэвшүүлэх талаар ажилчдад заавар зөвлөгөө өгөх сургалт зохион байгуулах, самбар пайз байрлуулах	Ахуйн хог хаягдал		2		Дулааны улиралд	Ахуйн шавж мэрэгч устгал, халдваргүйтгэлийн үйл ажиллагаанд мөрдөх эрүүл ахуй, халдвар хамгааллын Үлгэрчилсэн. дүрэм
4	Үйл ажиллагааны явцад буруутай үйл	Буруу үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй хөрс бохирдуулсан тохиолдолд хөрсийг цэвэрлэх, нөхөн сэргээх арга хэмжээг	Талбайн хэмжээнд	-	-	Компанийн зардлаар	Тухай бүр	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 9.3

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

	ажиллагаа, санамсаргүй байдлаар түлш, шатахуунаар хөрс бохирдох	авах						
		Хөрсний төлөв байдал, бохирдолд хяналт тавих, хөрснөөс дээж авч, мэргэжлийн байгууллагаар шинжлүүлэн дүгнэлт гаргуулах	Хөрсний бохирдол үүсгэж болзошгүй байршил	ОХШХ-т тусгагдсан	Жилд 2-3	ОХШХ-т тусгагдсан	ОХШХ-т тусгагдсан хуваарийн дагуу	MNS 5850:2019 Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

3.2.2. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 5 Нөхөн сэргээлт, орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян. төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
“Тэрбум мод” хөтөлбөрийн хүрээнд төслийн талбайд тарималжуулах	Мод тарьж ургуулах	Төслийн талбай орчим	ш	50	10 000.0	10 000.0	2026 он	МУЗГТ-н дугаар 350 2021 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдөр “Тэрбум мод” Үндэсний хөдөлгөөний талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

3.2.3. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Очирдагинас”ХХК нь цаашид нэмж барилга байгууламж барих тохиолдолд газар шорооны ажлын үед газрын хөрсөн доороос мэдэгдээгүй үлдсэн соёлын биет өв илэрсэн тохиолдолд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 38.3-т зааснаар “Газрын хэвлийг эзэмших, ашиглах явцад соёлын биет өв илэрвэл газрын хэвлийг ашиглагч ажлаа зогсоож, энэ тухай сум, дүүргийн Засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг хариуцсан байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ” гэж заасныг баримтлан ажиллана.

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

3.2.4. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Энэхүү төлөвлөгөөнд байгалийн аюул, гамшиг, гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хэмжээ, шаардагдах зардал, баримтлах стандартыг тусгасан.

Хүснэгт 6 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллүүд	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нэгж өртөг	Нийт зардал мян.төг	Хариуцах эзэн	Баримтлах хууль, журам, стандарт
Олон нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэл						
Болзошгүй осол аваар гарах, ажиллагсад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм зөрчсөнөөс аюул осолд өртөх	Ажлын идэвхтэй талбайг тойруулан хангалттай/зохистой гэрэлтүүлэх	Үйл ажиллагааны хүрээнд	-	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Ерөнхий инженер	MNS 4995:2000 “ХААЭА. Доргио хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага” MNS 5002:2000, “ХААЭА. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага” MNS ISO13688:2000, “ХААЭА. Хамгаалалтын хувцас. Ерөнхий шаардлага” MNS5010:2001. “ХААЭА.
	Явган хүмүүс, осолгүй орж гарах боломж бүрдүүлэх			Дотоод төлөвлөлтөөр		
	Гал гарах зэрэг онцгой нөхцөлд хариу ажиллах бэлэн байдал (журам мөрдөх, ажилчдыг сургах, тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл, хангамж)			300.0	Ерөнхий инженер, ХАБЭА инженер	
ХАБЭА-г хангаагүйгээс бэртэж гэмтэх, амь насаа алдах Мэргэжлийн өвчин тусах	Ажилчид, тоног төхөөрөмжийг авчрахаас өмнө ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэл, аюулгүй байдлын дүрмийг хатуу мөрдөх талаар танилцуулна.	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Дотоод төлөвлөлтө өр	Дотоод төлөвлөлтөөр	Ерөнхий инженер, ХАБЭА инженер	
	Хамгаалах хэрэгсэл, нүдний маск, хамрын маск, бээлий, тохиромжтой гутал зэрэг ХАБЭА-н хэрэгслээр бүрэн хангах, байнга өмсгүүлж, хэрэглүүлэх					
	Ажлын талбай руу аюулгүй					

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

	орох, гарахыг тэмдэгжүүлэх,					
	Найдвартай ундны ус хангамжтай, ариун цэврийн хангалттай тоног хэрэгслүүдтэй, аюулгүй сууцаар хангах					

Хүснэгт 7. Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллүүд	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал мян.төг	Давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө					
Цаг агаарын гэнэтийн үзэгдлээс барилгын үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Цаг агаарын улирлын, сарын, 7 хоногийн, өдөр тутмын урьдчилсан мэдээнүүдийг төслийн үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Нийслэлийн Цаг уур орчны шинжилгээний газартай тохиролцох	Жил бүр	Ус цаг уур, орчны хяналт Шинжилгээний тухай хууль, 15-р зүйл MNS 4585:2007
Гал түймрийн улмаас барилгын үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, галын хор зэргийг тогтсон стандартын дагуу байрлуулж бэлэн байдлыг хангаж ажиллах	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Дотоод төлөвлөлтөөр		Галын аюулгүй байдлын тухай хууль MNS 5566:2005 MNS 0640:89 MNS 639:89
Ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр					
Болзошгүй осол аваар гарах, ажиллагсад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм зөрчсөнөөс аюул осолд өртөх	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг сахиулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	Жил бүр	MNS 4990:2000
	Ажиллагсдын хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах		Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 15-р зүйл
БОЛЗОШГҮЙ ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙГДЭХ АЖЛЫН ЖИЛИЙН ЗАРДАЛ: 300.0 МЯН.ТӨГ					

3.2.5. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдлаас хүний эрүүл мэнд болон байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах, арилгах зорилгоор хог хаягдлын зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэхэд төлөвлөгөөний зорилго оршино. Хүний амьдрах орчин, эрүүл мэндэд учруулах хог хаягдлын сөрөг нөлөөг илрүүлэн зохих арга хэмжээ авахад хэрэглээ, бүтээгдэхүүний сонголтыг харгалздаг дэлхий нийтийн хандлага бий болж байгаад анхаарч ажиллана.

Төслийн явцад гарах шингэн хаягдлыг дараах байдлаар ангилж болно.

- Ахуйн шингэн хаягдал
- Угаалга цэвэрлэгээний процессоос гарч буй угаадас ус

Үйлдвэрээс гарч буй шингэн хаягдлыг өөрсдийн цэвэршүүлэх төхөөрөмжөөр дамжуулж нэгдсэн бохирын систем рүү гаргадаг. Хаягдал усыг цэвэршүүлэх төхөөрөмж ашиглан цэвэршүүлж бохир усны шугамд нийлүүлдэг. 2024 оноос Хятад улсаас SPARK үйлдвэрийн WTP-2 загварын хаягдал ус цэвэршүүлэх төхөөрөмжийг суурилуулан ажиллуулж байна. Уг төхөөрөмж нь хаягдал уснаас өөх, тос, хатуу бодисуудыг шүүж, цаашид халдваргүйжүүлэн саармагжуулж хаягдал усны стандартын хэмжээнд усыг цэвэршүүлэн нийлүүлж байна. Шүүлтээс өөр тосны үлдэгдэл бүхий лаг үүснэ.

Хүснэгт 8 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжиг х нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Жилийн зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Хог хаягдал хадгалах түр цэгт хог хаягдлыг 3- аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байхаар төлөвлөж тохижуулах	Эхний жил төслийн талбайд	ш	750.0	1	750.0	2026.10	Хог хаягдлын тухай хууль болон холбогдох журам, заалтууд
2	Нийтийн эзэмшлийн талбай, үйлчилгээний орчинд ангилан ялгах боломж бүхий хогийн сав байрлуулах	Дүүрэгтэйгээ тохиролцох	ш	500.0	2	1000.0	2026.10	
3	Хог хаягдлын мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ	Үйл ажиллагааны	Гэрээний дагуух төлбөр				Жил бүр	MNS: 5850:2019 MNS: ISO 11074-

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

	байгуулан график хугацааны дагуу зайлуулж байх	хүрээнд						1:2001
4	Төсөл хэрэгжих талбайгаас 50 метр зай дах хог хаягдал, мөс цасыг цэвэрлэх	Төсөл хэрэгжих талбай	-	-	-	-	Жил бүр	Хог хаягдлын тухай хууль, 9-р зүйл Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 04 дугаар сарын 09-ны өдрийн А-116 дугаар тушаалын хавсралт
5	Ил задгай хог хаягдал хаяхаас урьдчилан сэргийлэх самбар байршуулах	Эхний жил төслийн талбайд	ш	300.0	2	600.0		
6	Хог хаягдлын цэгийг ариутгах	Хогийн цэг	удаа	250.0	2	250.0		
7	Хог хаягдал дээр 4R олон нийтэд чиглэсэн төсөл явуулах	Үй ажиллагаа	Удаа	2 250.0	1	2 250.0		
НИЙТ				4 850.0 МЯН.ТӨГ				

**3.2.6. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН
БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь				Хариуцсан албан тушаалтан
			2026 он				
			I улирал	II улирал	III улирал	IV улирал	
1	Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчныг хамгаалах, хог хаягдлыг бууруулах талаар ажилчдыг хамруулсан сургалт зохион байгуулах	300				+	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал хариуцсан инженер
2	Дотоод хяналт шалгалтын журмыг боловсруулан, хэрэгжүүлж ажиллах	-	+	+	+	+	Хүний нөөцийн менежер
3	Халдваргүйтгэл, хортон шавж, мэрэгч устгал хийлгэх		+				Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ
4	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр сургалт авах			+			Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС”ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

НИЙТ	300.0 МЯГ.ТӨГ
-------------	----------------------

3.2.7. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Улаанбаатар хот Баянзүрх дүүргийн 11 дүгээр хорооны иргэдэд БОМТ-нд тусгагдсан төслийн орчин дахь ард иргэд, олон нийтийг хамарсан ажил, арга хэмжээний төлөвлөгөө, удирдамжуудыг тухай бүр танилцуулж, хэрэгжсэний дараа ажлын тайлан, мэдээг цаг хугацаанд нь тайлагнаж ажиллана.

**Хүснэгт 10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах
төлөвлөгөө**

Тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацаа	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
Ерөнхий үнэлгээ хийсэн төрийн захиргааны төв байгууллага /БОУАӨЯ/	Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайлан, дараа оны БОМТ-г боловсруулан хүргүүлж, батлуулна.	- Төслийн товч танилцуулга - Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт - Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт - Өмнөх жилийн БОМТ-ний биелэлт	Жил бүрийн 12-р сард багтаана	БОМТ-ний хэрэгжилтийг хүлээн авч дүгнэх, дараа жилийн төлөвлөгөөг хянан батлах ажлыг ажлын 21 хоногт багтааж, шийдвэрлэнэ.	БОУАӨЯ-ны Хүрээлэн буй Орчин, Байгалийн Нөөцийн Удирдлагын газар
	БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хүргүүлнэ.		Жил бүрийн 11-р сарын 1- ны дотор	Биелэлтийг дүгнүүлнэ	

3.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Төслийн үйл ажиллагааны үед байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөлөл, байгаль орчинд гарсан өөрчлөлтийг тухай бүр илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны төлөв байдалд тодорхой орон зайд, тодорхой хугацааны дотор, тодорхой давтамжтайгаар ажиглалт, хэмжилт, хяналт явуулах ёстой. Үүнд тулгуурлан үйл ажиллагааны явцад байгаль орчинд учруулж буй нөлөөлөл, түүний хэмжээ, цар хүрээ, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд гарч буй өөрчлөлтөд дүгнэлт хийж цаашид авах арга хэмжээг нарийвчлан төлөвлөж хэрэгжүүлнэ. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчны төлөв

**УЛААНБААТАР ХОТ БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГТ ОРШИХ “ОЧИРДАГИНАС” ХХК -ИЙН ХИАМ, МАХ БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН 2026 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

байдалд өөрчлөлт орох, бохирдлын хэмжээ байгаль орчны стандарт, норм нормативаар тогтоосон хэмжээнээс хэтэрч илрэх тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад яаралтай хандаж, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж ажиллана.

Хүснэгт 11. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Орчин	Хугацаа ба давтамж	Хяналт-шинжилгээ хийх цэг, тоо хэмжээ	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлт	Баримтлах стандарт	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал мяг.төг/жил
Усан орчин	Жилд 1 удаа буюу 8 сард	Ажилчдын ундны ус-1	Ундны усны химийн үзүүлэлтүүд бактериологи	MNS 0900:2018	100	300
		Технологийн ус- 1	Ундны усны химийн үзүүлэлтүүд	MNS 0900:2018	50	
		Технологийн хаягдал ус-1	Бохир усны хими болон, хүнд металл	MNS 4943:2015	150	
Хөрсөн бүрхэвч	Жилд 1 удаа буюу 8 сард	Машины зогсоол орчим- 1	Хөрсний хүнд металл	MNS5850:2019	75	260
		Төслийн талбай орчмын эрүүл талбай- 1	Хөрсний агрохими	MNS3310-1991	35	
		Хог хаягдлын цэг орчим-1	Хөрсний ариун цэвэр	MNS 3297:1991	150	
Агаарын чанар	Жилд 1 удаа буюу 8 сард	Төслийн гадаа талбай-1 Дотоод орчин-1	Тоосжилт (PM10,PM25) Гадаад болон дотоод орчны дуу чимээ, доргио, чичиргээ	MNS 4585:2025	150	300
	Жилд 1 удаа буюу 8 сард	Төслийн агаар, ус, хөрс, хог хаягдал, экологийн боловсрол,		Мэргэжлийн байгууллагаар хийлгүүлэх	1500	1500
НИЙТ			2 360 МЯГ.ТӨГ			